

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
ATHANASIA RANTOSE
přednesené dne 24. října 2024¹

Věc C-431/23

**AE,
CO,
DU,
a další účastníci řízení**

proti

**BA, jednajícímu jako insolvenční správce společnosti Wibra België SA,
EP, jednajícímu jako insolvenční správce společnosti Wibra België SA,
RI, jednajícímu jako insolvenční správce společnosti Wibra België SA,
Wibra België SRL,
za účasti**

**VT,
HL,
MO,
a dalších účastníků řízení**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal tribunal du travail de Liège (pracovní soud v Lutychu, Belgie)]

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Směrnice 2001/23/ES – Převody podniků – Zachování práv zaměstnanců – Články 3 až 5 – Výjimka – Podmínky – Insolvenční řízení – Převod části podniku připravený v rámci řízení o reorganizaci a provedený bezprostředně po prohlášení úpadku“

I. Úvod

1. V projednávané věci má Soudní dvůr znovu zaujmout stanovisko k použitelnosti výjimky z režimu ochrany zaměstnanců při převodu podniku upraveného směrnicí 2001/23/ES², která je v případě insolvenčního řízení stanovena v čl. 5 odst. 1 této směrnice.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – Směrnice Rady ze dne 12. března 2001 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodů podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů (Úř. věst. 2001, L 82, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 98).

2. Podstatou otázky tribunal du travail de Liège (pracovní soud v Lutychu, Belgie), který podal projednávanou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, je konkrétně to, zda se uvedená výjimka použije v situaci, kdy byl převod v plném rozsahu připraven v rámci řízení, jehož cílem bylo pokračování v činnosti podniku, avšak k němu nedošlo z důvodu odmítnutí nabyvatele dodržet závazná ustanovení v oblasti ochrany zaměstnanců, a následně byl tento převod uskutečněn za naprosto stejných podmínek v den následující po prohlášení úpadku převodce, který je mimoto součástí těžké skupiny jako nabyvatel.

3. Tato věc, která navazuje na judikaturu Soudního dvora³, jejímž cílem je vyjasnit meze výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, dává Soudnímu dvoru příležitost poskytnout v tomto ohledu další vodítka.

4. Výklad tohoto ustanovení předpokládá nalezení spravedlivé rovnováhy mezi dvěma požadavky: požadavkem neohrozit používání právních nástrojů sledujících chvályhodný cíl umožnit pokračování v činnosti podniku nebo jeho částí, a to i v případě prokázaných finančních potíží, a dále požadavkem neumožnit prostřednictvím nevhodného použití takových nástrojů nebo obecně prostřednictvím úpadkových řízení obcházení ochrany zaručené zaměstnancům unijním právem⁴.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

5. Článek 3 odst. 1 směrnice 2001/23 stanoví:

„Práva a povinnosti, které pro převodce vyplývají z pracovní smlouvy nebo pracovního poměru platných ke dni převodu, jsou v důsledku převodu převedeny na nabyvatele.

Členské státy mohou stanovit, že převodce a nabyvatel ode dne převodu společně a nerozdílně odpovídají za závazky, které vznikly přede dnem převodu z pracovní smlouvy nebo z pracovního poměru existujících ke dni převodu.“

6. Článek 4 odst. 1 této směrnice stanoví, že převod podniku „nepředstavuje sám o sobě pro převodce nebo nabyvatele důvod k propouštění“, aniž je dotčena možnost propouštění „z hospodářských, technických nebo organizačních důvodů, se kterými jsou spojeny změny stavu zaměstnanců“.

7. Článek 5 odst. 1 a 4 uvedené směrnice, který upravuje výjimku z výše popsaného systému ochrany, stanoví:

„1. Nestanoví-li členské státy jinak, nevztahují se články 3 a 4 na převod podniku, závodu nebo části podniku nebo závodu, pokud je převodce předmětem konkursního řízení nebo obdobného úpadkového řízení, které bylo zahájeno s cílem likvidace majetku převodce a které probíhá pod

³ – Viz zejména rozsudky ze dne 22. června 2017, Federatie Nederlandse Vakvereniging a další (C-126/16, dále jen „rozsudek Smallsteps“, EU:C:2017:489); ze dne 16. května 2019, Plessers (C-509/17, dále jen „rozsudek Plessers“, EU:C:2019:424); a ze dne 28. dubna 2022, Federatie Nederlandse Vakbeweging (Postup pre-pack) (C-237/20, dále jen „rozsudek Postup pre-pack“, EU:C:2022:321).

⁴ – V tomto smyslu viz rovněž stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Federatie Nederlandse Vakvereniging a další (C-126/16, dále jen „stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Smallsteps“, EU:C:2017:241, body 6 a 41 až 48).

dohledem příslušného orgánu veřejné moci (kterým může být správce konkurzní podstaty schválený příslušným orgánem veřejné moci).

[...]

4. Členské státy přijmou vhodná opatření s cílem zamezit zneužívání úpadkového řízení k tomu, aby zaměstnanci pozbyli práv vyplývajících z této směrnice.“

B. Belgické právo

1. Relevantní právní úprava v oblasti úpadkového řízení podniků obsažená v code de droit économique (hospodářský zákoník)

8. Řízení o reorganizaci použitelné v době rozhodné z hlediska skutkových okolností, které vedly ke sporu v původním řízení, bylo v belgickém právu upraveno články XX.39 a následujícími code de droit économique (hospodářský zákoník, dále jen „CDE“), ve znění použitelném na věc v původním řízení. Článek XX.39 stanovil, že „[ú]čelem řízení o reorganizaci je zachovat pod dohledem soudu kontinuitu veškerých aktiv nebo činností podniku nebo jejich částí. Dlužníkovi lze přiznat dočasnou ochranu, jejímž cílem je [mimo jiné] umožnit převod veškerých aktiv nebo činností nebo jejich částí pod soudním dohledem na jednu nebo více třetích osob“.

9. Podle původního znění článku XX.87 odst. 1 CDE „[j]menovaný soudní správce připravuje a provádí soudem nařízený převod prostřednictvím prodeje nebo převodu movitého či nemovitého majetku nezbytného či užitečného pro zachování celé činnosti podniku nebo její části. Vyhledává nabídky a vybízí k jejich podávání, přičemž přednostně dbá na úplné nebo částečné zachování činnosti podniku se zřetelem k právům věřitelů“.

10. Konkursní řízení je v belgickém právu upraveno články XX.98 až XX.201 CDE. Z článku XX.98 tohoto zákoníku vyplývá, že cílem konkursního řízení je „svěřit majetek dlužníka do správy insolvenčního správce, který je pověřen správou majetku úpadce, jeho likvidací a rozdělením výnosu z likvidace mezi věřitele“.

11. Zákon ze dne 21. března 2021⁵ novelizoval knihu XX CDE a vložil do ní právní úpravu *pre-pack*, která je chápána jako přípravná fáze reorganizace podniku, během níž může předseda obchodního soudu jmenovat soudního správce s cílem dosáhnout dohody o smíru nebo kolektivní smlouvy, je-li dlužník s to prokázat, že je krátkodobě nebo dlouhodobě ohrožena kontinuita podniku.

2. Právní úprava týkající se zachování práv zaměstnanců v případě změny zaměstnavatele

12. Směrnice 2001/23 byla do belgického právního řádu provedena zejména prostřednictvím convention collective de travail n° 32 bis, du 7 juin 1985, concernant le maintien des droits des travailleurs en cas de changement d'employeur du fait d'un transfert conventionnel d'entreprise et réglant les droits des travailleurs repris en cas de reprise de l'actif après faillite, telle que modifiée (kolektivní smlouva č. 32a ze dne 7. června 1985 o zachování práv zaměstnanců

⁵ – Loi du 21 mars 2021 modifiant le livre XX du code de droit économique et le code des impôts sur les revenus 1992 (zákon ze dne 21. března 2021, kterým se mění kniha XX hospodářského zákoníku a zákon o daních z příjmů) (*Moniteur belge* ze dne 26. března 2021, s. 28193).

v případě změny zaměstnavatele v důsledku smluvního převodu podniku a o úpravě práv převzatých zaměstnanců v případě převzetí aktiv po úpadku, ve znění pozdějších předpisů) (dále jen „KS č. 32a“).

13. Jak vyplývá z jejího článku 1, cílem KS č. 32a je zejména zaručit „zachování práv zaměstnanců ve všech případech změny zaměstnavatele v důsledku smluvního převodu podniku nebo jeho části“ (kapitola II), a dále zaručit „určitá práva převzatých zaměstnanců v případě převzetí aktiv po úpadku“ (kapitola III).

14. Kapitola II KS č. 32a, která obsahuje články 6 až 10 smlouvy, je věnována „[p]rávům zaměstnanců v případě změny zaměstnavatele v důsledku smluvního převodu podniku“.

15. Článek 7 KS č. 32a stanoví, že „[p]ráva a povinnosti plynoucí pro převodce z pracovních smluv platných ke dni převodu přecházejí v důsledku tohoto převodu na nabyvatele“.

16. Článek 8 KS č. 32a stanoví, že „[p]řevodce a nabyvatel jsou povinni zaplatit společně a nerozdílně dluhy existující ke dni převodu [...], které vyplývají z pracovních smluv platných k tomuto dni, s výjimkou dluhů z doplňkových systémů sociálních dávek“.

17. Článek 9 KS č. 32a uvádí, že „[z]měna zaměstnavatele nepředstavuje sama o osobě pro převodce, nebo pro nabyvatele důvod k propouštění“.

18. Kapitola III KS č. 32a, nadepsaná „[p]ráva převzatých zaměstnanců v případě převzetí majetku po úpadku“, se použije v případě převzetí zaměstnanců „v návaznosti na převzetí veškerých aktiv podniku v úpadku nebo jejich části, pokud k převzetí dojde ve lhůtě dvou měsíců ode dne prohlášení úpadku“ (čl. 11 první pododstavec). Tato kapitola „se vztahuje [zejména] na zaměstnance, kteří jsou ke dni prohlášení úpadku stále vázáni pracovní smlouvou [...], a použije se v případě převzetí těchto zaměstnanců buď před převzetím aktiv, nebo v okamžiku převzetí aktiv, nebo v dodatečné lhůtě čtyř měsíců po převzetí aktiv“.

19. Ustanovení zmíněné kapitoly III upravují zachování pracovních podmínek, které existovaly u bývalého zaměstnavatele (článek 13 KS č. 32a), nebo zohlednění doby odpracované zaměstnancem u bývalého zaměstnavatele za účelem stanovení výpovědní doby a odstupného (článek 14 této smlouvy). Naproti tomu nestanoví, že na nabyvatele přecházejí dluhy vyplývající z pracovních smluv platných ke dni převodu, ani že je nabyvatel za tyto dluhy zavázán společně a nerozdílně s převodcem.

20. V případě převodu, ke kterému dojde v rámci řízení o reorganizaci, se práva zaměstnanců řídí právní úpravou obsaženou v convention collective de travail no 102 du 5 octobre 2011, concernant le maintien des droits des travailleurs en cas de changement d'employeur du fait d'une réorganisation judiciaire par transfert sous autorité de justice (kolektivní smlouva č. 102 ze dne 5. října 2011 o zachování práv zaměstnanců v případě změny zaměstnavatele z důvodu reorganizace prostřednictvím převodu pod soudním dohledem) (dále jen „KS č. 102“).

III. Spor v původním řízení, předběžná otázka a řízení před Soudním dvorem

21. Wibra je nizozemský podnik s několika prodejny v Belgii a v Nizozemsku. Specializuje se na prodej spotřebního zboží všeho druhu za snížené ceny. V důsledku zdravotní krize související s epidemií covidu-19 došlo během roku 2020 u belgické dceřiné společnosti, Wibra België SA – která v uvedeném období provozovala 81 prodejen a zaměstnávala 439 pracovníků – k významnému poklesu obrátu.

22. Společnost Wibra België SA podala z tohoto důvodu dne 30. července 2020 návrh na reorganizaci u Ondernemingsrechtbank Gent (obchodní soud v Gentu, Belgie), který ji přiznal dočasnou ochranu do 30. října 2020 a jmenoval tři soudní správce (BA, EP a RI), jejichž úkolem bylo připravit a provést převod veškerých činností uvedené společnosti nebo jejich části.

23. Dne 21. září 2020 přijali tito tři soudní správci nabídku převzetí předloženou mateřskou společností Wibra Nederland BV, která se týkala 36 obchodních prostor a 183 zaměstnanců z celkového počtu 439 zaměstnanců společnosti Wibra België SA. Pokud jde o převzaté zaměstnance, jedno z ustanovení dohody o převzetí uvádělo, že prodávající nese finanční závazky týkající se výplaty budoucího příspěvku na dovolenou a třináctého platu za práci vykonanou do dne schválení dohody *poměrným dílem*.

24. Dne 30. září 2020 byla založena *ad hoc* společnost Wibra België SRL, a to s cílem převzít část činností dříve vykonávaných společností Wibra België SA a pokračovat v nich.

25. Rozsudkem ze dne 8. října 2020 zamítl obchodní soud v Gentu žádost o schválení uvedené nabídky převzetí, kterou k němu podali tři výše uvedení soudní správci, s tím, že ustanovení nabídky převzetí, která se týkají příspěvku na dovolenou a prémie vyplácené na konci roku, jsou v rozporu se závaznými ustanoveními KS č. 102 a směrnice 2001/23.

26. Druhým rozhodnutím vydaným téhož dne vyhlásil uvedený soud úpadek společnosti Wibra België SA a insolvenčními správci jmenoval tři soudní správce, a sice BA, EP a RI.

27. Bez ohledu na zamítnutí žádosti o schválení nabídky převzetí uvedeným soudem a prohlášení úpadku, ohlásila společnost Wibra prostřednictvím tiskové zprávy ze dne 9. října 2020 rychlé znovuotevření 36 prodejen a udržení 183 zaměstnanců.

28. Vzhledem k vývoji událostí ohledně společnosti Wibra België SA byli zaměstnanci neprodleně informováni o prohlášení úpadku a o rozhodnutí ukončit jejich pracovní smlouvy prostřednictvím zaplacení odstupného.

29. Následující den po prohlášení úpadku převedli insolvenční správci část nehmotného a hmotného movitého majetku společnosti Wibra België SA na společnost Wibra België SRL. Z celkového počtu propuštěných zaměstnanců (tj. 439 zaměstnanců) zaměstnala společnost Wibra België SRL znovu 183.

30. V návaznosti na dotazy vznesené některými z propuštěných zaměstnanců odpověděli insolvenční správci mimo jiné, že „[p]o prohlášení úpadku byla část nehmotného a hmotného movitého majetku prodána nově založené společnosti [Wibra België SRL]“ a „[k] převodu zaměstnanců ani činností nedošlo“.

31. Návrhem došlým dne 21. června 2021 podali AE a dalších 21 zaměstnanců propuštěných společností Wibra België SA žalobu k tribunal du travail de Liège (pracovní soud v Lutychu, Belgie), který je předkládajícím soudem, a to jak proti svému bývalému zaměstnavateli v úpadku, tak proti společnosti Wibra België SRL. K této žalobě se nadto později připojilo dalších 38 zaměstnanců. Všichni tito zaměstnanci (dále jen společně také „žalobci“) se domáhali zejména toho, aby bylo určeno, že převod činností mezi společnostmi Wibra België SA v úpadku a společností Wibra België SRL byl smluvním převodem podniku ve smyslu KS č. 32a a článku 1 směrnice 2001/23, dále toho, aby jim byla vyplacena částka z titulu náhrady škody za porušení ustanovení KS č. 32a a aby byla společnost Wibra België SRL uložena povinnost zaplatit tuto částku společně a nerozdílně, popřípadě na základě osobní odpovědnosti. Konkrétně tito zaměstnanci poukazovali na to, že společnost Wibra België SRL by mělo být přiznáno postavení nabyvatele, takže by vůči nim byla vázána právy a povinnostmi, které tito zaměstnanci mohli původně uplatnit vůči společnosti Wibra België SA, zejména pokud jde o zaplacení částek, které uvedená společnost dluží z titulu náhrady škody, jakož i nedoplatků na odměnách, příspěvcích, prémiech a jiných náhradách, včetně odstupného v důsledku jejich propuštění po prohlášení úpadku. Podpůrně se titíž zaměstnanci domáhají přerušení řízení do doby, než Soudní dvůr odpoví na položené otázky.

32. V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce má předkládající soud za to, že společnost Wibra België SA je povinna nahradit každému ze žalobců škodu způsobenou porušením svých povinností týkajících se předběžného informování a projednání v oblasti hromadného propouštění. S ohledem na úpadek vyhlášený rozsudkem ze dne 8. října 2020 by však měly být pohledávky propuštěných zaměstnanců předně přihlášeny do konkursního řízení, přičemž majetková podstata by měla stále postačovat k tomu, aby bylo žalobcům řádně zaplaceno.

33. Pokud by tedy měla být transakce uskutečněná mezi společnostmi Wibra België SA v úpadku a společností Wibra België SRL považována za „smluvní převod podniku“ ve smyslu kapitoly II KS č. 32a, byla by posledně uvedená společnost společně a nerozdílně odpovědná za závazky prvně uvedené společnosti, jakož i za dluhy existující ke dni převodu, a to v souladu s články 7 a 8 KS č. 32a.

34. V této souvislosti se předkládající soud zabývá právní kvalifikací převodu aktiv společnosti Wibra België SA na společnost Wibra België SRL. Klade si zejména otázku, zda má být tato transakce kvalifikována jako „smluvní převod podniku“ ve smyslu kapitoly II KS č. 32a, nebo jako „převod aktiv po prohlášení úpadku“ ve smyslu kapitoly III této kolektivní smlouvy.

35. V tomto ohledu tento soud konstatuje, že bez ohledu na to, že nedošlo k soudem schválenému převzetí aktiv po prohlášení úpadku, byl plán převodu podniku na mateřskou společnost Wibra Nederland, připravený v průběhu řízení o reorganizaci soudními správci jmenovanými obchodním soudem v Gentu, nakonec uskutečněn následující den po prohlášení úpadku týmiž správci, avšak v postavení správců insolvenčních.

36. Zmíněný soud kromě toho dále uvádí, že není sporu o tom, že podmínky transakce uskutečněné mezi oběma společnostmi den po prohlášení úpadku jsou totožné s podmínkami vyplývajících z nabídky převzetí předložené obchodnímu soud v Gentu v rámci řízení o reorganizaci, přičemž jediný rozdíl mezi oběma transakcemi spočívá v totožnosti nabyvatele. Předkládající soud nicméně poukazuje na to, že vzhledem k tomu, že společnost Wibra België SRL je dceřinou společností své mateřské společnosti, nemá tento rozdíl v totožnosti na projednávanou věc žádný vliv.

37. Tento soud má za to, že transakci dotčenou ve věci v původním řízení je nutné „nepochybně“ kvalifikovat jako „převod pre-pack“ a odkazuje na judikaturu Soudního dvora⁶, která nabyvateli umožňuje dovolat se výjimky stanovené v článku 5 směrnice 2001/23, pokud je taková transakce regulována právními a správními předpisy.

38. Podle uvedeného soudu však belgické právo žádná taková ustanovení neobsahuje. Změny zavedené belgickým zákonodárcem v CDE, zejména prostřednictvím zákona ze dne 21. března 2021, se týkaly přípravné fáze („plán pre-pack“), a nikoli fáze převodu („převod pre-pack“).

39. Předkládající soud upřesňuje, že v projednávaném případě proběhla první část transakce – a sice příprava převodu – v rámci řízení o reorganizaci pod dohledem soudních správců jmenovaných obchodním soudem v Gentu. Druhá část této transakce – převod aktiv a zaměstnanců – následovala bezprostředně poté, co obchodní soud odmítl schválit původně dohodnutou transakci, a to navíc z důvodu souvisejícího s ochranou práv zaměstnanců (v projednávaném případě odmítnutí nabyvatele převzít sociální závazky spojené s příspěvkem na dovolenou a prémie vyplácenou na konci roku).

40. Za těchto podmínek tribunal du travail de Liège (pracovní soud v Lutychu) rozhodl, že o návrzích podaných proti Wibra België SRL bude rozhodnuto později, a rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 5 odst. 1 směrnice [2001/23] vykládán v tom smyslu, že podmínka, kterou stanoví a podle níž se články 3 a 4 této směrnice nevztahují na převod podniku, pokud je převodce předmětem konkursního nebo obdobného úpadevého řízení, které bylo zahájeno s cílem likvidace majetku převodce, není splněna v situaci, je-li převod podniku jako celku nebo jeho části připraven před zahájením konkursního řízení směřujícího k likvidaci majetku převodce, v projednávaném případě v rámci řízení o reorganizaci, skončeného dohodou o převodu, jejíž schválení je příslušným soudem odmítnuto, která je poté provedena bezprostředně po prohlášení úpadku, a to mimo použití jakýchkoli právních nebo správních ustanovení vnitrostátního práva?

41. Písemná vyjádření předložily žalobkyně, společnost Wibra België SRL, belgická vláda, jakož i Evropská komise.

IV. Analýza

A. Úvod

42. Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23 vykládán v tom smyslu, že podmínka, kterou stanoví, podle níž se články 3 a 4 této směrnice nevztahují na převod podniku, „pokud je převodce předmětem konkursního nebo obdobného úpadevého řízení, které bylo zahájeno s cílem likvidace majetku převodce“, není splněna v situaci, kdy je převod celého podniku nebo jeho části připraven před zahájením konkursního řízení v rámci takového řízení, jehož cílem je pokračování v činnosti podniku, jako je řízení o reorganizaci, skončeného sjednáním dohody o převodu, jejíž schválení je příslušným soudem odmítnuto, a která je provedena bezprostředně po prohlášení úpadku.

⁶ – Uvedený soud konkrétně zmiňuje rozsudky Smallsteps a Postup pre-pack.

43. Tato otázka vyvstala v rámci sporu, ve kterém několik zaměstnanců propuštěných v důsledku reorganizace podniku Wibra namítá, že převod, k němuž došlo mezi společnostmi Wibra België SA, jejich bývalým zaměstnavatelem, a společností Wibra België SRL, by měl být kvalifikován jako „smluvní převod podniku“ ve smyslu článku 1 směrnice 2001/23 a v projednávaném případě nebyly splněny podmínky pro použití výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 této směrnice. Z toho vyplývá, že společnost Wibra België SRL jakožto nabyvatel je ve vztahu k nim vázána právy a povinnostmi, které mohli dříve uplatňovat vůči společnosti Wibra België SA podle článků 7 a 8 KS č. 32a, jež v podstatě odpovídají článku 3 uvedené směrnice.

44. Jak vysvětlím v bodech 65 až 71 tohoto stanoviska, ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že dotčený převod byl původně připraven v rámci řízení o reorganizaci podle belgického práva, ale vzhledem k tomu, že navrhovaný převod odmítl schválit příslušný soud, byl nakonec tento převod realizován v den následující po prohlášení úpadku společnosti Wibra België SA.

45. Účastníci řízení, kteří Soudnímu dvoru předložili písemná vyjádření, zastávají, pokud jde o odpověď na předběžnou otázku, odlišné postoje. Zatímco žalobkyně a Komise mají za to, že by se na převod, o jaký jde ve věci v původním řízení, neměla vztahovat výjimka stanovená v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, společnost Wibra België SRL a belgická vláda naopak tvrdí, že v projednávaném případě jsou podmínky pro použití této výjimky splněny.

B. K předběžné otázce

1. K použití směrnice 2001/23

46. K zodpovězení předběžné otázky položené předkládajícím soudem je třeba nejprve ověřit, zda dotčená převodní transakce spadá do působnosti směrnice 2001/23.

47. V tomto ohledu se daná směrnice podle svého čl. 1 odst. 1 vztahuje na veškeré převody podniku, závodu nebo části podniku nebo závodu na jiného zaměstnavatele, které vyplývají ze smluvního převodu nebo sloučení.

48. Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že působnost uvedené směrnice se vztahuje na všechny případy změny, v rámci smluvních vztahů, fyzické nebo právnické osoby odpovědné za provozování podniku, která z tohoto důvodu přebírá závazky zaměstnavatele vůči zaměstnancům podniku, přičemž je irelevantní, zda se převádí vlastnictví hmotného majetku. V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že rozhodujícím kritériem pro určení existence převodu ve smyslu téže směrnice je okolnost, že si dotčená jednotka zachovává svou identitu, což vyplývá zejména ze skutečného pokračování v provozu nebo jeho převzetí⁷. Soudní dvůr ve své judikatuře poskytl několik vodítek, které umožňují prokázat existenci převodu ve smyslu směrnice 2001/23⁸.

49. Jak v projednávaném případě poukazuje Komise, předkládací rozhodnutí zmiňuje dopis insolvenčních správců, v němž se uvádí, že „nedošlo k převodu zaměstnanců ani činnosti“⁹. Nicméně další vodítka obsažená v tomto rozhodnutí, jako je tisková zpráva týchž insolvenčních správců ze dne 9. října 2020, v níž oznamují rychlé znovuotevření 36 prodejen a udržení 183

⁷ – Viz rozsudky ze dne 7. srpna 2018, Colino Sigüenza (C-472/16, EU:C:2018:646, body 28 a 29, jakož i citovaná judikatura) a ze dne 16. února 2023, Strong Charon (C-675/21, EU:C:2023:108, body 47 a 48, jakož i citovaná judikatura).

⁸ – Podrobněji viz kritéria uvedená v bodě 30 rozsudku Colino Sigüenza (C-472/16, EU:C:2018:646) a v bodě 49 rozsudku Strong Charon, uvedených v předchozí poznámce pod čarou, jakož i v citované judikatuře.

⁹ – Viz předkládací rozhodnutí, bod II.4, poslední pododstavec, s. 7.

zaměstnanců¹⁰, vedou podle všeho k závěru, že v projednávané věci skutečně došlo k „převodu podniku“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 směrnice 2001/23. Kromě toho se zdá, že předkládající soud, kterému v konečném důsledku přísluší určit *in concreto*, zda došlo k převodu podle tohoto ustanovení, předpokládá, že uvedená směrnice je na jím projednávanou věc použitelná. Je tedy třeba mít za to, že tomu tak v projednávaném případě je.

2. K výjimce stanovené v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23

50. Pokud jde o konkrétní předmět předběžné otázky, totiž použitelnost výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23 na převod, o který se jedná ve věci v původním řízení, je třeba nejprve připomenout, že cílem uvedené směrnice je, jak vyplývá z bodu 3 jejího odůvodnění, chránit zaměstnance, zejména zajištěním zachování jejich práv pro případ změny zaměstnavatele¹¹.

51. V rámci naplňování tohoto cíle stanoví čl. 3 odst. 1 první pododstavec uvedené směrnice, že práva a povinnosti, které pro převodce vyplývají z pracovní smlouvy nebo pracovního poměru platných ke dni převodu, jsou v důsledku samotného převodu podniku ze zákona převedeny z převodce na nabyvatele. V této souvislosti druhý pododstavec téhož odstavce upřesňuje, že členské státy mohou stanovit společnou a nerozdílnou odpovědnost převodce a nabyvatele za závazky, které vznikly přede dnem převodu z pracovní smlouvy nebo pracovního poměru existujících ke dni převodu. Článek 4 odst. 1 téže směrnice dále chrání zaměstnance před propuštěním ze strany převodce nebo nabyvatele pouze na základě zmíněného převodu¹².

52. Článek 5 odst. 1 směrnice 2001/23, jehož výklad je jádrem předběžné otázky položené Soudnímu dvoru předkládajícím soudem, zakládá výjimku z režimu ochrany stanoveného v článcích 3 a 4 této směrnice¹³. Podle ustálené judikatury Soudního dvora musí být toto ustanovení jako takové nutně vykládáno restriktivně¹⁴. Zavedení této výjimky legislativní cestou je mimoto výsledkem vývoje judikatury Soudního dvora¹⁵.

53. Článek 5 odst. 1 uvedené směrnice uvádí, že nestanoví-li členské státy jinak, nepoužije se tento režim ochrany v případě převodu podniků nebo části podniku, jsou-li splněny tři kumulativní podmínky: zaprvé převodce je předmětem konkursního řízení nebo obdobného úpadkového řízení; zadruhé toto řízení je zahájeno s cílem likvidace majetku převodce; a zatřetí uvedené řízení probíhá pod dohledem příslušného orgánu veřejné moci.

54. Toto stanovisko se zaměří na druhou podmínku, která je stěžejním bodem projednávané věci. Není totiž sporu o tom, že první podmínka je v projednávaném případě splněna, neboť společnost Wibra België SA byla předmětem řízení o reorganizaci a konkursního řízení; v belgickém právním řádu probíhají obě tato řízení pod dohledem příslušného orgánu veřejné moci, takže třetí podmínka je podle všeho v projednávaném případě rovněž splněna.

¹⁰ – Viz předkládací rozhodnutí, bod II.4, první pododstavec, s. 6, jakož i bod 29 tohoto stanoviska.

¹¹ – Viz rozsudek Smallsteps (bod 38). K cílům sledovaným směrnicí 2001/23 viz také podrobněji stanovisko generálního advokáta G. Pitruzzelly ve věci Federatie Nederlandse Vakbeweging (Postup pre-pack) (C-237/20, EU:C:2021:997, body 31 až 35, jakož i citovaná judikatura).

¹² – Viz rozsudek Smallsteps (bod 39). Toto ustanovení však nebrání propuštění z hospodářských, technických nebo organizačních důvodů, se kterými jsou spojeny změny stavu zaměstnanců. V tomto ohledu viz rozsudek Plessers (bod 54).

¹³ – Viz rozsudek Smallsteps (bod 40).

¹⁴ – Viz rozsudek Plessers (bod 38 a citovaná judikatura).

¹⁵ – Viz rozsudek Postup pre-pack (bod 38 a citovaná judikatura). Pokud jde o podrobnou analýzu judikatury, která v konečném důsledku vedla k zavedení ustanovení nyní obsaženého v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, viz rovněž stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Smallsteps (body 41 až 48), a stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci Plessers (C-509/17, EU:C:2019:50, body 42 až 47 a citovaná judikatura).

55. Pokud jde o druhou podmínku, a to že konkursní řízení nebo obdobné úpadkové řízení, v jehož rámci k převodu dochází, musí být zahájeno „s cílem likvidace majetku převodce“, z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že řízení, jehož cílem je pokračování v činnosti dotčeného podniku, tuto podmínku nesplňuje¹⁶.

56. Podle ustálené judikatury Soudního dvora v tomto ohledu dále platí, že řízení má za cíl pokračování v činnosti tehdy, když má zachovat provozuschopnost podniku nebo jeho životaschopných částí. Řízení, jehož cílem je likvidace majetku, má naproti tomu maximalizovat kolektivní uspokojení věřitelů¹⁷.

57. V tomto rámci Soudní dvůr upřesnil, že ačkoliv není vyloučeno, že se tyto dva cíle, které sleduje dané řízení, mohou do jisté míry překrývat, hlavním cílem řízení, jehož účelem je pokračování v činnosti podniku, je každopádně záchrana dotčeného podniku¹⁸.

58. V projednávané věci je třeba uvést, že předkládající soud ve svém předkládacím rozhodnutí kvalifikuje transakci provedenou v projednávaném případě jako „převod pre-pack“. V tomto ohledu uvedený soud odkazuje na judikaturu Soudního dvora týkající se výkladu článků 3 až 5 směrnice 2001/23 s ohledem na tzv. „pre-pack“ transakce.

59. V obecné rovině označuje výraz „pre-pack“ operaci s aktivy podniku v krizové situaci (převod), která je připravena před zahájením insolvenčního řízení (nejčastěji úpadku) s účastí správce (v rámci některých jurisdikcí jmenovaného soudem) a která je zpravidla provedena bezprostředně po zahájení insolvenčního řízení¹⁹.

60. Je třeba upřesnit, že Soudní dvůr měl v posledních letech příležitost vyjádřit se k otázce použitelnosti výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23 na mechanismus *pre-pack*, a to konkrétně v rozsudcích *Smallsteps* a *Postup pre-pack*. Oba tyto rozsudky se týkaly operací *pre-pack* v Nizozemsku.

61. V prvním z těchto rozsudků, rozsudku *Smallsteps*, Soudní dvůr konstatoval – poté, co uvedl, že v Nizozemsku ke dni přijetí tohoto rozsudku nebyl mechanismus *pre-pack* upraven vnitrostátními právními předpisy, ale byl toliko výsledkem praxe²⁰ – že operace *pre-pack*, o jakou se jednalo v této věci, měla do nejmenších detailů připravit převod podniku, a po prohlášení úpadku tak umožnit rychlé opětovné zahájení činnosti jeho životaschopných částí, aby nedošlo k přerušení, které by vyplývalo z násilného ukončení činnosti tohoto podniku v okamžiku prohlášení úpadku, a aby byla zachována hodnota uvedeného podniku a pracovní místa. Soudní dvůr tedy rozhodl, že jelikož cílem takové operace nebyla v konečném důsledku likvidace podniku, nemohl hospodářský a sociální cíl, který sledovala, vysvětlit ani odůvodnit, aby v případě, že je dotčený podnik předmětem úplného nebo částečného převodu, jeho zaměstnanci pozbýli práv, která jim přiznává směrnice 2001/23²¹.

62. V pozdějším rozsudku *Postup pre-pack* Soudní dvůr upřesnil, pokud jde o druhou ze tří podmínek uvedených v bodě 52 tohoto stanoviska, a sice použití výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, že v případě, že hlavní cíl postupu *pre-pack* následovaného konkursním

¹⁶ – Viz rozsudky *Postup pre-pack* (bod 43) a *Smallsteps* (bod 47 a citovaná judikatura).

¹⁷ – Viz rozsudky *Postup pre-pack* (bod 44) a *Smallsteps* (bod 48 a citovaná judikatura).

¹⁸ – Viz rozsudky *Postup pre-pack* (bod 44) a *Smallsteps* (bod 48 a citovaná judikatura).

¹⁹ – Viz stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci *Smallsteps* (bod 2). Pokud jde o popis mechanismu *pre-pack* v Nizozemsku, viz rovněž rozsudek *Postup pre-pack* (body 18 až 24).

²⁰ – Rozsudek *Smallsteps* (bod 15).

²¹ – Rozsudek *Smallsteps* (body 49 a 50, jakož i citovaná judikatura).

řízením spočívá v tom, že se v návaznosti na konstatování platební neschopnosti převodce a na likvidaci jeho majetku dosáhne nejvyššího možného vyplacení všech jeho věřitelů, daný postup a řízení společně v zásadě splňují tuto druhou podmínku²². Soudní dvůr však rovněž rozhodl, že v tomto ohledu je třeba zaprvé v každé konkrétní situaci ověřit, zda uvedený postup *pre-pack* a dotčené konkursní řízení skutečně směřují k likvidaci podniku z důvodu platební neschopnosti převodce, a nikoli pouze k jeho reorganizaci, a zadruhé prokázat nejen to, zda je hlavním cílem uvedeného postupu a dotčeného řízení co nejlépe uspokojit zájmy všech věřitelů, ale rovněž zda provádění likvidace prostřednictvím převodu fungujícího podniku (*going concern*) nebo jeho části, jak byla připravena v rámci postupu *pre-pack* a uskutečněna v návaznosti na konkursní řízení, umožňuje dosáhnout hlavního cíle. Použití postupu *pre-pack* pro účely likvidace společnosti má totiž za cíl umožnit insolvenčnímu správci a insolvenčnímu soudci, které určil soud po prohlášení úpadku společnosti, maximalizovat uspokojení zájmů věřitelů²³.

63. Ve světle výše uvedených zásad je třeba za účelem poskytnutí odpovědi na předběžnou otázku položenou předkládajícím soudem ověřit, zda převod, k němuž v projednávané věci došlo, splňuje tři podmínky uvedené v bodě 52 tohoto stanoviska nezbytné pro účely použití výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23.

3. K použitelnosti výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23 v projednávané věci

a) K převodu uskutečněnému v projednávané věci

64. Jak v projednávané věci vyplývá z předkládacího rozhodnutí a jak podrobně popisuje společnost Wibra België SRL ve svém písemném vyjádření, převod se *formálně* uskutečnil ve dvou fázích.

65. V první fázi podala společnost Wibra België SA návrh na reorganizaci obchodnímu soudu v Gentu a požádala o povolení k převodu části činnosti pod soudním dohledem.

66. V rámci tohoto řízení přijali soudní správci jmenovaní uvedeným soudem nabídku podanou mateřskou společností Wibra Nederland na převzetí 36 obchodních prostor a sídla, veškerých hmotných a nehmotných aktiv nezbytných k tomuto převzetí, která současně počítala s převzetím 183 zaměstnanců (z celkového počtu 439 zaměstnanců).

67. Tento převod však nebyl obchodním soudem schválen a k jeho uskutečnění tedy nemohlo dojít. Řízení o reorganizaci bylo proto skončeno.

68. Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, obchodní soud odmítl schválit návrh převodu s odůvodněním, že ustanovení tohoto návrhu týkající se příspěvku na dovolenou a prémie vyplácené na konci roku byla v rozporu se závaznými ustanoveními KS č. 102 – o zachování práv zaměstnanců v případě reorganizace²⁴ – a se směrnicí 2001/23. Tento rozpor byl způsoben odmítnutím nabyvatele, společnosti Wibra België SRL, převzít sociální závazky spojené s příspěvkem na dovolenou a s prémie vyplácenými na konci roku.

²² – Rozsudek Postup *pre-pack* (bod 52).

²³ – Rozsudek Postup *pre-pack* (bod 53).

²⁴ – Viz bod 20 tohoto stanoviska.

69. Ve druhé fázi, v návaznosti na neúspěch řízení o reorganizaci, jehož cílem bylo zajistit pokračování v činnosti společnosti Wibra België SA, z důvodu odmítnutí zmíněného v předchozím bodě, prohlásil obchodní soud rozhodnutím z *téhož dne* úpadek této společnosti. *Následující den* po tomto prohlášení byl výše uvedený převod uskutečněn a Wibra oznámila obnovení činnosti v 36 prodejnách.

70. V projednávaném případě není mezi účastníky řízení sporu o tom, že podmínky převodu realizovaného mezi společnostmi Wibra België SA a Wibra België SRL, v den následující po prohlášení úpadku, jsou *totožné* s podmínkami nabídky převzetí předložené obchodnímu soudu v rámci řízení o reorganizaci, přičemž jediným rozdílem je rozdíl ve formální totožnosti nabyvatele. Jelikož je však konečný nabyvatel, a sice společnost Wibra België SRL, dceřinou společností společnosti Wibra Nederland, která podala nabídku přijatou v rámci řízení o reorganizaci, nemá tento čistě formální rozdíl žádný vliv, jak výslovně uvádí předkládající soud.

71. Závěrem lze říci, že převod, o který se jedná v projednávané věci, byl v plném rozsahu připraven v rámci první fáze, a sice řízení o reorganizaci, ale poté, co bylo schválení navrhovaného převodu zamítnuto, byl proveden bezprostředně po prohlášení úpadku.

b) K použitelnosti výjimky

72. Vyvstává otázka, zda se ta takový převod, jako je převod popsáný v předchozích bodech, může vztahovat výjimka stanovená v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23? V tomto ohledu chci poukázat na následující skutečnosti.

73. Zaprvé je třeba zmínit, že rozsudek Plessers se týkal převodu, který se uskutečnil podle belgického práva v rámci řízení o reorganizaci převodem pod soudním dohledem. Jedná se tedy o zcela totožný druh řízení, které v projednávané věci původně zahájila společnost Wibra België SA.

74. Soudní dvůr navíc v tomto rozsudku výslovně konstatoval, že cílem tohoto řízení bylo pokračování v činnosti dotčeného podniku, a proto nespadlo pod řízení směřující k likvidaci majetku převodce ve smyslu čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23²⁵.

75. Z toho vyplývá, že v projednávaném případě je třeba mít za prokázané, že dotčený převod byl v plném rozsahu připraven v rámci řízení, jehož cílem bylo pokračování v činnosti podniku a nevztahuje se na něj výjimka z režimu ochrany zaměstnanců stanoveného čl. 5 odst. 1 uvedené směrnice.

76. Zadruhé v projednávaném případě byl uvedený převod nejen jako celek vypracován v rámci uvedeného řízení, ale byl uskutečněn bezprostředně po prohlášení úpadku, konkrétně v den následující po jeho prohlášení.

77. Za takových podmínek, kdy byl převod v rámci konkursního řízení proveden během jediného dne, je legitimní klást si otázku, zda v projednávané věci proběhlo skutečné konkursní řízení, či nikoli. Spíše se zdá, že v projednávaném případě se v podstatě jednalo o to, co lze definovat jako „technický úpadek“, tedy úpadek, který byl ve skutečnosti použit jako prostředek k opětovnému

²⁵ – Viz rozsudek Plessers (body 44 a 45, jakož i citovaná judikatura).

zahájení činnosti podniku²⁶. Ačkoli není sporu o tom, že se dotčená společnost skutečně nacházela ve ztrátové finanční situaci, byl převod do nejmenších detailů připraven již před vyhlášením úpadku, takže mohl být realizován během jediného dne.

78. V této souvislosti je třeba rovněž uvést, že ze spisu předloženého Soudnímu dvoru nijak nevyplývá, že by byly v průběhu konkursního řízení vyhledávány jiné nabídky, které mohly potenciálně vést k lepšímu uspokojení věřitelů ve srovnání s již podanou nabídkou (mateřskou společností Wibra Nederland), přijatou v rámci první fáze, tedy v řízení o reorganizaci.

79. Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru nevyplývá ani to, že by insolvenční správci v rámci konkursního řízení podnikali kroky směřující jakýmkoli jiným způsobem k dosažení maximálního uspokojení věřitelů.

80. Naproti tomu se zdá, že konkursní řízení bylo zahájeno pouze proto, aby umožnilo uskutečnit během jediného dne převod, který již byl připraven v rámci řízení o reorganizaci.

81. Zatřetí je nutné konstatovat, že k prohlášení úpadku došlo pouze z důvodu neúspěchu řízení o reorganizaci způsobeného tím, že nabyvatel (patřící do téže skupiny Wibra) odmítl dodržet závazná ustanovení v oblasti ochrany zaměstnanců. Tento neúspěch umožnil nabyvateli provést naprosto stejnou transakci, jejíž schválení bylo odmítnuto, avšak s využitím výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, aniž musel dodržet závazná ustanovení v oblasti ochrany zaměstnanců, jejichž porušení bylo v průběhu řízení o reorganizaci důvodem k odmítnutí jejího schválení.

82. Za těchto okolností se nedomnívám, že je možné uměle oddělit tato dvě řízení, a sice řízení o reorganizaci a konkursní řízení („technické“ konkursní řízení, které umožnilo uskutečnit převod v průběhu jediného dne) a tvrdit, že jelikož je cílem posledně uvedeného řízení likvidace majetku převodce, měla by se na dotčený převod vztahovat výjimka stanovená v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23.

83. S výhradou posouzení skutkového stavu, které přísluší předkládajícímu soudu, je totiž podle mého názoru z uvedených skutečností zřejmé, že se v projednávaném případě jedná o jedinou transakci, jejímž cílem bylo od počátku pokračování v činnosti dotčeného podniku, a to nejen v rámci první fáze, ale i v rámci druhé fáze, tj. „technického“ konkursního řízení, které od počátku sloužilo k uskutečnění dříve připraveného převodu.

84. V tomto ohledu nelze na základě jakékoli skutečnosti obsažené ve spise předaném Soudnímu dvoru dojít k závěru, že hlavním cílem obou řízení, která vedla k dotčenému převodu, bylo dosažení maximálního výnosu pro všechny věřitele²⁷. Ačkoli lze, s výhradou ověření, která přísluší pouze předkládajícímu soudu, považovat platební neschopnost za prokázanou, zahájená řízení nesměřovala k likvidaci podniku a k lepšímu uspokojení všech věřitelů, ale od počátku až do konce usilovala o pokračování činnosti tohoto podniku prostřednictvím jeho reorganizace²⁸.

85. Jak navíc ve svých písemných vyjádřeních správně poukazují žalobci, v projednávaném případě nebyl úpadce žádným způsobem zbaven dispozičních oprávnění. Cílem, který skupina Wibra sledovala, bylo pokračovat v části svých činností provedením plánu reorganizace, který se původně snažila uskutečnit prostřednictvím řízení o reorganizaci. Taková situace přitom nespadá

²⁶ – V tomto ohledu viz stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Smallsteps (bod 76).

²⁷ – V tomto ohledu viz rozsudek Postup pre-pack (bod 46).

²⁸ – V tomto ohledu viz rozsudek Postup pre-pack (bod 53).

pod pojem „úpadek“ ve smyslu čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, který předpokládá, jak vyplývá z judikatury uvedené v bodech 55 až 62 tohoto stanoviska, že dojde k likvidaci podniku, jakož i ke zbavení dispozičních oprávnění úpadce z důvodu jeho platební neschopnosti, a nikoli pouze k reorganizaci podniku.

86. Konečně začtvrté, pokud jde o kvalifikaci dotčeného převodu předkládajícím soudem jako „převod pre-pack“, nejsem přesvědčen o tom, že by takovou transakci, jakou je transakce popsána v bodech 65 až 71 tohoto stanoviska, bylo možné formálně takto označit. Výraz „pre-pack“ totiž označuje specifický typ transakce, jak je uvedeno v bodě 59 tohoto stanoviska. Tento typ transakce je v současné době belgickým právem upraven, i když dotčená právní úprava se v žádném případě nepoužije *ratione temporis* na spor ve věci v původním řízení. Transakce, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, naproti tomu nebyla připravena v rámci postupu „pre-pack“ jako takového, ale v rámci zvláštního soudního řízení, jehož cílem byla reorganizace podniku.

87. Podle mého názoru nelze s ohledem na uvedené skutečnosti popřít, že mezi transakcí, která se uskutečnila v projednávané věci, a operacemi *pre-pack* analyzovanými Soudním dvorem, jehož judikatura je zmíněna v bodech 60 až 62 tohoto stanoviska, existují značné podobnosti. Ve všech těchto případech byl totiž převod připraven před prohlášením úpadku a byl proveden bezprostředně po něm.

88. Z tohoto hlediska je výše citovaná judikatura Soudního dvora v oblasti převodů *pre-pack* nepochybně relevantní pro analýzu transakce, o kterou se jedná v projednávané věci.

89. Jak přitom bylo uvedeno v bodě 62 tohoto stanoviska, z uvedené judikatury vyplývá, že k tomu, aby bylo možné uplatnit výjimku stanovenou v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, je třeba zaprvé ověřit, zda uvedený postup a dotčené řízení směřují jako celek k likvidaci podniku z důvodu prokázané platební neschopnosti převodce, a nikoli pouze k jeho reorganizaci, a zadruhé prokázat nejen to, že hlavním cílem uvedeného postupu a dotčeného řízení je co nejlépe uspokojit zájmy všech věřitelů, ale rovněž to, že provedení likvidace prostřednictvím převodu fungujícího podniku, jak byl připraven před prohlášením úpadku a uskutečněn v návaznosti na něj, umožňuje dosáhnout tohoto hlavního cíle.

90. Z bodů 73 až 85 tohoto stanoviska vyplývá, že v případě převodu, o který se jedná ve věci projednávané před předkládajícím soudem, tomu tak není.

91. S ohledem na výše uvedené navrhuji odpovědět na předběžnou otázku tak, že čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23 musí být vykládán v tom smyslu, že podmínka, kterou stanoví, podle níž se články 3 a 4 této směrnice nevztahují na převod podniku, „pokud je převodce předmětem konkursního řízení nebo obdobného úpadekového řízení, které bylo zahájeno s cílem likvidace majetku převodce“, není splněna v situaci, kdy je převod podniku jako celku nebo jeho části připraven před zahájením konkursního řízení v rámci řízení, jehož cílem je pokračování v činnosti podniku, skončeného dohodou o převodu, jejíž schválení je příslušným soudem odmítnuto a kdy je tento převod proveden bezprostředně po prohlášení úpadku.

4. *K důsledkům nepoužitelnosti výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23 v projednávané věci*

92. S ohledem na vyjádření předložená Soudnímu dvoru považuji za vhodné doplnit několik poznámek, které se týkají důsledků plynoucích z toho, že v projednávaném případě nelze použít výjimku stanovenou v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23.

93. Zaprvé, jak společnost Wibra Belgie SRL, tak Komise odkazují ve svých písemných vyjádřeních na judikaturu Soudního dvora týkající se neexistence horizontálního přímého účinku směrnice. Kromě toho společnost Wibra Belgie SRL poukazuje také na meze zásady konformního výkladu, která nemůže sloužit jako základ pro výklad vnitrostátního práva *contra legem*. Tvrdí zejména, že i kdyby se na převod, o který se jedná ve věci v původním řízení, nevztahovala výjimka stanovená v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, vzhledem k tomu, že kapitola III KS č. 32a, použitelná na převody činnosti podniku v úpadku jako celku nebo její části, žádným způsobem nestanoví solidární odpovědnost nabyvatele, není možné, aby předkládající soud vyložil vnitrostátní právo v souladu s touto směrnicí. Uvedený soud tedy nemůže dotčenou transakci kvalifikovat jako „smluvní převod podniku“ ve smyslu kapitoly II KS č. 32a, aniž by byl jeho výklad *contra legem*.

94. V tomto ohledu z ustálené judikatury Soudního dvora zajisté vyplývá, že směrnice sama o sobě nemůže zakládat jednotlivci povinnosti, a není tudíž možno se jí jako takové vůči němu dovolávat u vnitrostátního soudu. Podle čl. 288 třetího pododstavce SFEU totiž platí, že závaznost směrnice, na které je založena možnost se jí dovolávat, se vztahuje pouze na „každý stát, kterému je určena“, a že Unie má pravomoc stanovovat, obecně a abstraktně, s okamžitým účinkem povinnosti k tíži jednotlivců pouze tam, kde je jí přiznána pravomoc přijímat nařízení. Ustanovení směrnice tedy, přestože je jasné, přesné a bezpodmínečné, neumožňuje vnitrostátnímu soudu upustit od použití jeho vnitrostátního práva, které mu odporuje, pokud by tím byla uložena dodatečná povinnost jednotlivci²⁹.

95. Soudní dvůr nicméně opakovaně rozhodl i v tom smyslu, že povinnost členských států dosáhnout výsledku sledovaného směrnicí, která z této směrnice vyplývá, jakož i jejich povinnost přijmout veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k zajištění splnění této povinnosti, platí pro všechny orgány členských států, včetně soudních orgánů, v rozsahu jejich pravomocí. Při aplikaci vnitrostátního práva je vnitrostátní soud, který má podat jeho výklad, povinen vzít v úvahu veškeré normy vnitrostátního práva a použít metody výkladu tímto právem uznané s cílem vyložit jej v co možná největším rozsahu ve světle znění a účelu dotčené směrnice, aby dosáhl výsledku, který předmětná směrnice sleduje, a zajistil tím soulad s čl. 288 třetím pododstavcem SFEU³⁰.

96. V konečném důsledku je na předkládajícím soudu, aby určil, zda a v jakém rozsahu musí být převod, o který se jedná ve věci, kterou projednává, kvalifikován v důsledku případného výkladu provedeného Soudním dvorem v případě, že Soudní dvůr přijme přístup, který navrhuji, a to že výjimka stanovená v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23 se na takový převod, jako je převod, k němuž došlo v projednávané věci, nepoužije.

²⁹ – Rozsudek ze dne 20. února 2024, X (Neuvezení důvodů ukončení pracovní smlouvy) (C-715/20, EU:C:2024:139, bod 73 a citovaná judikatura).

³⁰ – V tomto ohledu viz rozsudek Plessers (body 28 a 29, jakož i citovaná judikatura).

97. V případě, že by předkládající soud dospěl k závěru, že na základě kritérií uvedených v bodě 95 tohoto stanoviska může ve světle okolností projednávané věci kvalifikovat dotčenou transakci jako „smluvní převod podniku“ ve smyslu kapitoly II KS č. 32a, měla by být použita ustanovení článků 7 a 8 této smlouvy.

98. Zadruhé Komise předpokládá, připomínajíc znění čl. 5 odst. 4 směrnice 2001/23, že předkládající soud ověří, zda v projednávaném případě nedošlo ke zneužití insolvenčního práva tím, že s využitím („technického“) konkursního řízení bylo možné provést převod, který nebyl schválen soudem v rámci řízení o reorganizaci poskytujícího větší ochranu zaměstnancům, a to mimo jiné z důvodu, že nabyvatel odmítl dodržet závazná ustanovení v dané oblasti.

99. V tomto ohledu je čl. 5 odst. 4 směrnice 2001/23 vyjádřením obecné zásady unijního práva, podle níž použití unijní právní úpravy nemůže být rozšířeno až do té míry, že by zahrnovalo i zneužívající nebo podvodné úkony³¹.

100. Je na předkládajícím soudu, aby v souladu s pravidly dokazování podle vnitrostátního práva určil, pokud tím není ohrožena účinnost unijního práva, zda jsou ve sporu v původním řízení naplněny prvky zakládající zneužívající praktiky³². Soudní dvůr může při rozhodování o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce případně poskytnout vnitrostátním soudům indicie, které jim poslouží jako vodítko při posuzování případů, o nichž v projednávaných věcech rozhodují³³.

101. Ke zjištění existence zneužívající praktiky je zapotřebí splnění objektivního a subjektivního prvku. Konkrétně podle judikatury Soudního dvora³⁴ vyžaduje důkaz o zneužití souhrn objektivních okolností, ze kterých vyplývá, že i přes formální dodržení podmínek stanovených unijní právní úpravou nebylo dosaženo cíle sledovaného touto právní úpravou, a subjektivní znak spočívající v záměru získat výhodu vyplývající z unijní právní úpravy tím, že jsou uměle vytvořeny podmínky vyžadované pro její získání.

102. V projednávané věci se přitom zdá být prokázané, pokud jde o objektivní prvek, že cíle směrnice 2001/23, připomenuté v bodě 50 tohoto stanoviska, nebylo dosaženo z důvodu, že v projednávané věci se jednalo o „technický“ úpadek, který vedl k neuplatnění režimu ochrany stanoveného touto směrnicí z důvodu použití výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 této směrnice.

103. Pokud jde o subjektivní prvek, předkládající soud bude muset ověřit, zda ze všech objektivních skutečností vyplývá, že hlavním účelem zneužívající praktiky bylo získání neoprávněné výhody³⁵.

104. Předkládající soud tedy bude moci na základě těchto vodítek ověřit existenci zneužívající praktiky, a to s přihlédnutím k tomu, že takové ověření vyžaduje, aby uvedený soud zohlednil všechny skutečnosti a okolnosti projednávaného případu, včetně těch, které údajně zneužívajícímu jednání předcházely a po něm následovaly³⁶.

³¹ – K této obecné zásadě viz stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci Matmut (C-236/23, EU:C:2024:560, bod 58).

³² – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. července 2016, Kratzer (C-423/15, EU:C:2016:604, bod 42 a citovaná judikatura).

³³ – Viz rozsudek ze dne 26. února 2019, N Luxembourg 1 a další (C-115/16, C-118/16, C-119/16 a C-299/16, EU:C:2019:134, bod 126).

³⁴ – Z nedávné doby viz např. rozsudek ze dne 21. prosince 2023, BMW Bank a další (C-38/21, C-47/21 a C-232/21, EU:C:2023:1014, bod 285 a citovaná judikatura).

³⁵ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. července 2016, Kratzer (C-423/15, EU:C:2016:604, bod 40).

³⁶ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. března 2014, SICES a další (C-155/13, EU:C:2014:145, bod 34 a citovaná judikatura).

V. Závěr

105. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžnou otázku položenou tribunal du travail de Liège (Pracovní soud v Lutychu, Belgie) odpověděl následovně:

„Článek 5 odst. 1 směrnice Rady 2001/23/ES ze dne 12. března 2001 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodů podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů,

musí být vykládán v tom smyslu, že:

podmínka, kterou stanoví, podle níž se články 3 a 4 této směrnice nevztahují na převod podniku, „pokud je převodce předmětem konkursního řízení nebo obdobného úpadkového řízení, které bylo zahájeno s cílem likvidace majetku převodce“, není splněna v situaci, kdy je převod podniku jako celku nebo jeho části připraven před zahájením konkursního řízení v rámci řízení, jehož cílem je pokračování v činnosti podniku, skončeného dohodou o převodu, jejíž schválení je příslušným soudem odmítnuto, a kdy je tento převod proveden bezprostředně po prohlášení úpadku.“